

מרכז המידע למודיעין ולטרור
המרכז למורשת המודיעין (מל"מ)

במוקד אירועי השבוע

- ✓ ביקורת בעיתונות השמרנית בעקבות הבעת נכונות מצד הנשיא להסכים להצעת המערב בנוגע להעשרת האורניום.
- ✓ "מורשת חימיני" ניצבת שוב במוקד ויכוח פוליטי בין תומכי הממשלה לבין מתנגדיה.
- ✓ לקראת יום ולנטיין: התחדש הויכוח על התפשטות "תופעת ולנטיין" בקרב צעירים באיראן.
- ✓ מרג'אן כלהר: הספורטאית האיראנית הראשונה באולימפיאדת החורף.
- ✓ תמונת השבוע: המנהיג העליון, עלי ח'אמנהאי, מופיע בפני מפקדי חיל האוויר.

ביקורת בעיתונות השמרנית בעקבות הבעת נכונות מצד הנשיא להסכים להצעת המערב בנוגע להעשרת האורניום

היומון השמרני כיהאן הנוקט בדרך כלל בעמדות התומכות בנשיא אחמדינז'אד מתח בסוף השבוע שעבר ביקורת על דברי הנשיא בנוגע להצעת המערב בעניין המרת אורניום מועשר בדלק גרעיני. בראיון, שהעניק אחמדינז'אד ביום שלישי שעבר לטלוויזיה האיראנית, אמר נשיא איראן, כי ארצו מוכנה להמיר אורניום מועשר בדלק גרעיני וכי היא לא תפסיד דבר אם תיעשה ההמרה בשטחה של מדינה אחרת. הודעתו של אחמדינז'אד התפרשה בעיני גורמים שונים במערב כביטוי להתגמשות מצד איראן בנוגע להצעת המערב, שהוגשה לאיראן לפני מספר

חודשים. בראשית השבוע הינחה הנשיא אחמדינז'אד את הארגון האיראני לאנרגיה אטומית להתחיל בהעשרת אורניום עד לרמה של 20 אחוזים.

במאמר מערכת, שכותרתו: "מהיכן הביטחון הזה?", הביע עורך היומון, חסין שריעתמדארי (Hossein Shariatmadari) הסתייגות מדברי הנשיא. הצעת המערב, נכתב במאמר, מבטאת אומנם נסיגה מצד המערב מסירובו להכיר במשך שנים בזכותה של איראן להעשיר אורניום, אך היא מהווה גם מלכודת שנועדה לגזול מאיראן את הישגיה בתחום העשרת האורניום. אפילו מנהיג האופוזיציה, מיר-חסין מוסוי, הביע התנגדות להצעה, שאיראן תמסור את האורניום המועשר שבידיה לידי המערב.

עורך כיהאן מתח ביקורת על דברי הנשיא, כי אם יסרב המערב לספק לאיראן את הדלק הגרעיני בתמורה לאורניום המועשר יוכיח הדבר, כי לא ניתן לבטוח בסוכנות הבינלאומית לאנרגיה אטומית. האם לא ברור כבר היום, תהה שריעתמדארי, שבשבע השנים האחרונות הפרה הסוכנות פעם אחר פעם את מחויבותיה לאיראן בהתאם ל-NPT (האמנה למניעת תפוצת נשק גרעיני) וכי לא ניתן לפיכך לסמוך עליה? האם לא הופנה תיק הגרעין האיראני למועצת הביטחון על אף קביעותיה של הסוכנות, כי אין כל הוכחה לכך שפעילותה הגרעינית של איראן חרגה ממטרות שלום? הסוכנות וקבוצת המדינות 5+1 שבו והוכיחו בעשרות ואולי במאות מקרים, כי הן אינן מחויבות לאמנות הבינלאומיות. האם יש לנשיא ספק כלשהו שלא ניתן לבטוח בהן והוא מוכן להמליץ להסכים להצעה המסוכנת, שעלולה להביא לאובדן הישגיה הגרעיניים של איראן? (כיהאן, 6 פברואר).

אחמדינז'אד בביקור בתערוכת טכנולוגיית הלייזר האיראנית, 7 פברואר

גם היומון השמרני ג'מהורי-אסלאמי (Jomhuri-ye Eslami) הביע הסתייגות מדברי הנשיא וקרא למערב שלא לפרש את דבריו של הנשיא אחמדינז'אד כנסירת איראן מעמדותיה אף על-פי שהצהרותיו לא היו ברורות לגמרי.

במאמר מערכת, שהתפרסם ביומון המזוהה עם יו"ר המועצה לקביעת האינטרס של המשטר, עלי-אכבר האשמי רפסנג'אני, הודגש, כי המנהיג העליון, עלי ח'אמנהאי, כבר דחה בצורה

ברורה את הצעת המערב בנוגע להעברת 75 אחוזים מהאורניום המועשר שבידי איראן לרוסיה ולצרפת לצורך המרתו בדלק גרעיני המיועד להפעלת כור המחקר הגרעיני בטהראן. ח'אמנהאי הביע לדברי היומון הסכמה להמרת האורניום המועשר רק בשלושה תנאים: העברה בו-זמנית של האורניום המועשר על-ידי איראן ושל הדלק הגרעיני לידיה, ביצוע ההמרה בשטחה של איראן והשאת הסמכות להחליט בנוגע לכמות האורניום שיועבר על-ידי איראן לידי המערב בידיה ובהתאם לצרכיה.

היומון ציין, כי תנאים אלה נקבעו על-ידי המנהיג על מנת למנוע מאיראן ליפול לידי המלכודת שהמערב מבקש לטמון לה. המערב מבקש להוציא מידי איראן 75 אחוזים מהאורניום המועשר שבידיה כדי שיוכל לפעול מולה לאחר מכן בהתאם לאינטרסים המערביים. המנהיג העליון הבין, שלא ניתן לבטוח במערב ולאפשר לו בעתיד לקחת את איראן כבת-ערובה ולהציב בפניה בעיות אפילו ביחס להפעלת כור המחקר בטהראן שנועד לצרכים רפואיים.

בביקורת מרומזת על דבריו של אחמדינז'אד נכתב בג'מהורי-אסלאמי, כי על המערב להבין, שהסמכות הבלעדית לקבוע את המדיניות הכוללת ולקבל החלטות בנוגע למדיניות הגרעין נמצאת בידי המנהיג העליון. הצהרותיהם של גורמים אחרים, אפילו אם הן ברורות, אינן קובעות ואינן מבטאות את עמדת המשטר. המערב סבור, כי איראן נסוגה מעמדותיה והוא פועל עתה לגבש תוכנית חדשה להטלת סנקציות נוספות נגדה מתוך הנחה שגויה, שניתן לנצל את חולשתה להשגת ויתורים נוספים. ארה"ב ובעלות בריתה מתעלמות מהמציאות, שאיראן נמצאת בשיא עוצמתה ושלא ניתן לשאת ולתת על האינטרסים שלה. עדיף, שהמערב יבין כי נסיגת איראן מעמדותיה בנוגע הגרעין אינה אלא אשליית שווא, סיכם "ג'מהורי-אסלאמי" (6 פברואר).

לביקורת על דברי הנשיא הצטרף גם היומון רסאלת. במאמר מערכת, שפרסם ב-7 בפברואר, הביע היומון השמרני צער על דבריו של אחמדינז'אד, שביטא בעבר אומץ והעזה בנוגע למאמץ להגיע לעצמאות מדעית בתחום הטכנולוגיה הגרעינית. על הממשלה והעם לנקוט גישה תקיפה כלפי המערב, העושה שימוש בשפת האיומים והסנקציות כלפי איראן. את צרכיה הגרעיניים של איראן, ובמיוחד את אלה של כור המחקר בטהראן, יש להבטיח באמצעות המדענים האיראנים ואסור להסתמך על הבטחותיהן של מדינות אחרות. אל לה לממשלה לשוב למדיניות הפשרות אותה ניסתה ממשלת הרפורמות [בראשות מחמד ח'אתמי, 1997-2005], נכתב במאמר.

בתוך כך מתח השבוע גם יו"ר המג'לס, עלי לאריג'אני (Ali Larijani), ביקורת על הצעת המערב בנוגע להמרת האורניום המועשר בדלק גרעיני. בנאום, שנשא בכנס באוניברסיטה למדעי הרפואה בטהראן, אמר לאריג'אני, כי המערב מבקש באמצעות הצעתו להונות את איראן ולהוציא ממנה את האורניום המועשר שבידיה (פארס, 6 פברואר).

"מורשת ח'מיני" ניצבת שוב במוקד ויכוח פוליטי בין תומכי הממשלה לבין מתנגדיה

ויכוח, שפרץ השבוע בעקבות שידור קטעים מנאומו של איתאללה ח'מיני, מכונן המהפכה האסלאמית, בטלוויזיה האיראנית, שב וביטא את השימוש במורשתו של ח'מיני ככלי לניגוח פוליטי ולהצדקת השקפות עולם אידיאולוגיות שונות ואף מנוגדות. הויכוח התעורר בעקבות שידורה של תוכנית תיעודית בשם שאח'ץ (Shakhes, קריטריון), שעסקה בחייו של ח'מיני. התוכנית שודרה לרגל יום השנה ה-31 למהפכה האסלאמית ובמסגרתה שודרו קטעים מנאום, שנשא ח'מיני בשנת 1981 ובו הנחה את כוחות הביטחון לדכא תהלוכות פוליטיות, שלא קיבלו את אישור משרד הפנים.

בעקבות שידור התוכנית שלח חסן ח'מיני, נכדו של מנהיג המהפכה המזוהה בשנים האחרונות עם הזרם הרפורמיסטי, מכתב חריף לראש רשות השידור האיראנית, עזתאללה זרע'אמי (Ezatollah Zarghami) בו טען, כי התוכנית סילפה את דמותו של ח'מיני. לטענת חסן ח'מיני, התעלמה התוכנית מהתנאים המיוחדים ששררו באיראן בתקופה בה נשא ח'מיני את נאום ולפיכך יש בה משום סילוף היסטורי והצגה לא נכונה של דמותו. ח'מיני קרא ליו"ר רשות השידור להזמין לשידור את מקורבי סבו על מנת שיבהירו את הנסיבות בהן השמיע ח'מיני את דבריו (איסנ"א, 7 פברואר).

דבריו של ח'מיני עוררו תגובות חריפות מצד תומכי הממשלה, ובראשם עורך היומון כיהאן, חסין שריעתמדרי. במאמר מערכת, שהתפרסם בכיהאן, מתח עורך היומון ביקורת חריפה על נכדו של מנהיג המהפכה ותהה, מדוע הוא מוטרד משידור הצהרותיו של סבו בנוגע לאופן בו יש להתמודד מול מתנגדי המשטר. לדברי שריעתמדרי, הציגה התוכנית את השקפותיו של ח'מיני בנוגע לפשעי ארה"ב, ישראל והקבוצות הטרוריסטיות כדוגמת המג'אהדין-י ח'לק ואת עמדותיו בנוגע לקשר בין מתנגדי המשטר, ובהם הבהאים ו"תנועת החירות" האופוזיציונית לבין ארה"ב וישראל. דברים אלה משקפים את מורשת ח'מיני בנוגע לצורך להיאבק כנגד מתנגדי המשטר. האם חסן ח'מיני אינו שותף להשקפותיו של סבו, אינו רואה בארה"ב, בישראל, במג'אהדין-י ח'לק ובבהאים אויבים של האסלאם, המהפכה והמשטר או אף תומך חלילה בפגיעה בכבודו של האמאם השיעי חסין על-ידי מתנגדי המשטר במהלך מהומות העאשורא? ברור שאין הדבר כך, כתב שריעתמדרי, ולפיכך לא ברור, מדוע הוא מסתייג משידור נאומו של ח'מיני.

לדברי עורך כיהאן, ברור שמנהיגי ההסתה וארגוני המודיעין המערביים התומכים בהסתה זו מודאגים משידור קטעים מהנאום ומחשיפת עמדותיו של ח'מיני ביחס למתנגדי המשטר ולקשר בינם לבין גורמים זרים במערב, אך לחסן ח'מיני אין כל סיבה להיות מוטרד מעניין זה. שריעתמדרי אף ביקש מח'מיני לפרט, מיהם אותם "מקורות", שעדכנו אותו על-פי דבריו בנוגע לתכני התוכנית ששודרה בטלוויזיה האיראנית, על מנת שיהיה ניתן לחשוף את תפקידם בהפרות הסדר שהתרחשו באיראן בחודשים האחרונים. זאת במיוחד לנוכח הקשר המצער, שקיים לדברי שריעתמדרי חסן ח'מיני בחודשים האחרונים עם גורמים בכירים באופוזיציה הרפורמיסטית (כיהאן, 8 פברואר).

חסן ח'מיני, נכדו של איתאללה רוחאללה ח'מיני

גם יו"ר רשות השידור הגיב לדבריו של ח'מיני. במכתב תגובה, ששלח לח'מיני, דחה זרע'אמי את טענותיו של ח'מיני ואף תהה, מדוע הוא לא השמיע את ביקורתו גם ביחס לאירועים שהתרחשו באיראן בשמונת החודשים האחרונים ולפגיעה מצד אויבי המהפכה והאסלאם ביסודות המשטר ובמורשתו של האמאם ח'מיני (פארס, 8 פברואר).

הסערה בעקבות שידור התוכנית על חיי ח'מיני בטלוויזיה האיראנית שבה וממחישה את השימוש הגובר במורשתו של מכוון המהפכה על מנת להצדיק השקפות עולם שונות ככל שמעמיק הויכוח בין הזרמים הפוליטיים והדתיים השונים באיראן על עתידה של הרפובליקה האסלאמית ועל אופייה. יזכר, כי בדצמבר 2009 פרצה סערה רבתי, לאחר שהטלוויזיה האיראנית שידרה קטע וידאו קצר מהפגנות "יום הסטודנט" בו נראו מפגינים כשהם משחיתים את תמונתו של ח'מיני. השידור גרר חילופי האשמות חריפים בין תומכי הממשלה לבין גורמים המזוהים עם האופוזיציה הרפורמיסטית כששני הצדדים טוענים לפגיעה בכבודו של ח'מיני.

לקראת יום ולנטיין: התחדש הויכוח על התפשטות "תופעת ולנטיין" בקרב צעירים באיראן

לקראת חג האהבה (יום ולנטיין), שיצוין ב-14 בפברואר, התעורר באיראן גם השנה ויכוח סביב השאלה, האם ראוי לציין ברפובליקה האסלאמית.

על אף היותו מסורת מערבית חדר יום ולנטיין בשנים האחרונות לאיראן והוא מצוין בעיקר בקרב צעירים בערים הגדולות. סביב יום זה ניכרת פעילות רבה של צעירים במרכזי הקניות, במסעדות ובבתי קפה. אלה קונים מתנות ומברכים זה את זה לרגל חג האהבה.

"תופעת ולנטיין" נתפשת על-ידי רבים בממסד הדתי כביטוי למשבר מוסרי וחברתי הפוקד את הדור הצעיר באיראן וכאתגר בפני הזהות האיראנית והאסלאמית. בשנים האחרונות גברה, עם זאת, ההכרה בקרב חוגים נרחבים, כי התופעה מייצגת צורך אמיתי של הצעירים וכי לא ניתן עוד להתעלם ממנה או להיאבק עימה מבלי לספק פתרונות חלופיים. לפיכך קראו אפילו גורמים המזוהים עם הזרם השמרני לאמץ מסורות לאומיות איראניות ואף טרום-אסלאמיות על מנת

לספק את צרכיו ורצונותיו של הדור הצעיר. בין היתר הועלתה הצעה לאמץ את "יום אספנדגאן" (Esfandgan), יום האהבה על-פי המסורת הזורואסטרית המצוין ב-17 בפברואר, כתחליף ל"יום ולנטיין".

האתר פרדא המזוהה עם הזרם השמרני-הפרגמטי הביע השבוע הסתייגות מחדירתו של יום ולנטיין לתרבות האיראנית וטען, כי הוא אינו תואם את הזהות האיראנית.

בראיון, שהעניק חבר ועדת התרבות של המג'לס לאתר, מתח בהרוז ג'עפרי (Behrouz Ja'fari) ביקורת על אחלת ידם של האחראים לנושא התרבות בהתמודדות עם התופעה ואמר, כי התפשטותה נובעת מכישלונם לבסס את התרבות האסלאמית והאיראנית כתחליף לתופעות התרבותיות החדשות תוך התחשבות בתנאים החברתיים והתרבותיים של ימינו.

לדבריו, מהווה התופעה ביטוי נוסף למתקפה התרבותית הזרה ולשליטת התרבות המערבית בתחומי התרבות והחברה השונים באיראן. הוא ציין, כי אין להטיל את כל האשמה על הצעירים, כיוון שבהעדר דוגמא או מודל חלופיים הם עושים שימוש באלה העומדים לרשותם. הצעירים נוטים לאמץ אמונות מערביות, כיוון שהם אינם מודעים דיים להישגים הלאומיים האיראנים. ג'עפרי טען, כי רשתות הטלוויזיה הלוחייניות והעלייה בגיל הנישואין הם שני הגורמים המרכזיים המעודדים את התפשטות "תופעת ולנטיין" בקרב הצעירים האיראנים.

הוא הוסיף, כי לכלי התקשורת ולרשות השידור יש תפקיד מרכזי בעניין זה וכי עליהם לגבש תוכניות מתאימות שירחיקו את הצעירים מחיקוי המערב. על האחראים התרבותיים להרחיב את ימי הציון הלאומיים ואת ההסברה כדי למצוא תחליף עבור הצעירים. ג'עפרי הציע להפוך את יום נישואיהם של האמאם השיעי עלי ובתו של הנביא, פאטמה (Fatemeh), ל"יום האהבה" באיראן כתחליף ראוי עבור הצעירים (פרדא, 7 פברואר).

מרג'אן כלהר: הספורטאית האיראנית הראשונה באולימפיאדת החורף

לראשונה מאז ראשית השתתפותה של איראן באולימפיאדת החורף בשנת 1956 תשתתף אישה איראנית במשחקים. גולשת הסקי, מרג'אן כלהר (Marjan Kalhor), תייצג את איראן באולימפיאדת החורף, שתיפתח ב-12 בפברואר בוונקובר שבקנדה.

כלהר בת ה-21 החלה לעסוק בסקי בגיל 4 ובגיל 16 זכתה במדליית ארד באליפות סקי בינלאומית שנערכה בתורכיה. כאישה הראשונה המייצגת את איראן במשחקי החורף תזכה כלהר גם בכבוד לשאת את דגל איראן בטקס הפתיחה של המשחקים. המשלחת האיראנית לאולימפיאדת החורף כוללת השנה ארבעה ספורטאים.

יו"ר התאחדות הסקי האיראנית, עיסא סאוה שמשכי (Issa Saveh Shamshaki), אמר לאחרונה בראיון לסוכנות הידיעות "איסנא", כי השתתפות כלהר באולימפיאדת החורף מהווה גאווה גדולה עבור נשות איראן ומעידה על מעמדן המיוחד (איסנ"א, 21 ינואר).

הופעתן של נשים איראניות בתחרויות ספורט בינלאומיות עוררה בשנים האחרונות ביקורת חריפה מצד חוגים דתיים שמרניים באיראן. דרשן תפילות יום השישי בעיר משהד, איתאללה סיד אחמד עלם אלהדא (Ayatollah Seyyed Ahmad Alam al-Hoda), אף פסק, כי הופעתן של נשים במשחקים מחוץ לאיראן מנוגדת להלכה האסלאמית. ערב פתיחת המשחקים האולימפיים בוונקובר הדגישה מרג'אן כלהר, כי בכוונתה להקפיד על קוד הלבוש האסלאמי לנשים במהלך התחרויות.

המשלחת האיראנית למשחקים האולימפיים שהתקיימו בבייג'ינג באוגוסט 2008 כללה שלוש נשים וגם בטקס הפתיחה של משחקים אלה נישא דגל איראן על-ידי אישה, המא חסיני (Homa Hosseini), חברת נבחרת החתירה.

תמונות השבוע: המנהיג העליון, עלי ח'אמנהאי, מופיע בפני מפקדי חיל האוויר

